

EIKÄ VAIN LISTOISTA...

MITÄ!

Eikö *Carl Barks* olekaan enää yksi ja jakamaton, tuotannoltaan suvereeni virtuoosi? Kuka uskaltaa ottaa kriittisen asenteen tekijään, jonka työt olivat lapsena poikkeuksetta "sen hyvän piirtäjän" sarjoja, niitä, joiden mukaan Ankan veri punnittiin viikosta viikkoon.

Michael Barrier: Carl Barks and the Art of the Comic Book

M. Lilien (1981) 230 s. 50 USD

Mike Barrier uskaltaa. Jokasyksyisten lupausten varassa ehti vierähtää viisi vuotta, ennenkuin hänen *Barks*-opuksensa tuli markkinoille toista vuotta siten. Odotukset kasaantuivat, tulossa oli syväluotaavin *Barks*-analyysi... Tänäpäin se on jo lähes hukkunut kaiken viime vuosien *Barks*-kirjallisuuden joukkoon.

Kirja jakautuu kahteen osastoon. Alkupuolella *Barrier* käsittelee yhdentoista essein voimin *Barksin* ja hänen taiteensa taustaa ja kehitystä. Toinen puoli käsittelee täydellimmän ja yksityiskohtaisimman *Barksin* töiden bibliografian mitä ylipäänsä voidaan koostaa, näin ainakin *Barrierin* mukaan. Luettelo kantaa vuoden 1978 loppuun saakka.

Barrier sanoo antaneensa analyysi-osassa kaikkensa aiheesta **Carl Barks**. Kirjoituksista muutamia on julkaistu aikaisemmin, ja ne on vain laajennettu perusteellisemmiksi. Mukana on myös lyhyt *Barksin* haastattelu — *Barksin* omakohtaiset muistelukset ryydittävät kirjaa kauttaaltaan, mikä on tämän ajan ja tulevaisuuden *barksistien* kannalta korvaamatonta dokumentointia.

Mutta ettäkö näissä kansissa olisi kaikki — toivottavasti ei. Sillä silloin kaikesta ei paljon kostu. *Barrier* pyrkii olemaan objektiivinen ja ankara, *Barksin* luomiskauden alku ja loppu sekä animaatiotyöt leikkautuvat armotta kulkakauden ulkopuolelle. Hän hahmottaa *Barksin* henkilökohtaisen historian hamasta nuoruudesta hanttihommien kautta **Disneylle** ja sota-ajan tultua studioilta ulos. Sarjoista sinänsä *Barrier* muotoilee kauniit linjat, hahmojen muuttumisesta niiden monipuolistumiseen, vastakkainasettelujen pehmenemiseen ja juoniaineiden rikastumiseen, toisin sanoen *raa'an* realismiin korvautumiseen kypsällä, sentimentaalisemmalla otteella.

Barrier valottaa myös *Barksin* maailmankuvaa, joka on parodistin ja satiirikon — kaiken *gagin*heitonkin alla kyynisen tumma.

Ankkamies piirtyy nipin napin riittäville tuloilla eläneeksi all-american self-made-maniksi, jonka **Western**-yhtiö piti tietämättömänä arvostaan ja lukijoiden palautteesta. Ensimmäistä, viijouden

Carl Barks and the Art of the Comic Book

— by Michael Barrier —

1961 saamaansa ihailijakirjettä *Barks* jopa herkesi pitämään suoranaisena pilana!

Mutta vaikka kaikkea tätä on, niin vähintäänkin yhtä paljon puuttuu: tutkimus. Kaikki edellä mainittu on luonnehdintaa, arkistointia ja tilastointia — ilmiäsuu, jonka perimmäiset seuraukset ja yhteydet jäävät käsittelemättä. Kirjan käyttämät kuvitus-esimerkitkin sisältävät niin paljon jo entuudestaan tuttua, että tuore kuvajournalismi olisi ollut paikallaan.

Barrier lähtee kirjassaan pitkälle teesistä, että *Barks* on ensisijaisesti kirjoittaja ja vasta toiseksi piirtäjä. Kuvittajana *Barks* kykeni kääntämään puutteensa voitoiksi. Sen sijaan jää kysymys, miten **Zane Greylla** kirjallisen nälkänsä tyydyttäneestä miehestä tuli ylittämätön tarinankertaja.

Jo näihin ajatuksiin sisältyy määrätömiä tutkimusmahdollisuuksia, analyysiä kuvasta, tekstistä, kuvasta ja tekstinä, rytmistä, kompositiosta, yhteyksistä omaan aikaansa ja paljon muuhun. Henkilökohtaisesti janoan *Barks*-analyysiä elokuvataiteen valossa, näkökulma, jonka relevanttius on viime aikoina vain lisääntynyt.

Jos analyysi on pinnallista, niin bibliografia on toinen juttu. Se lienee täydellisin mahdollinen. Erityisen mielenkiintoiseksi luettelon tekevät *Barksin* anekdootit ja kommentit, tarinoiden lyhennelmät, merkinnät sarjan alkuperäiseen asuun tehdyistä muutoksista ja muut huomautukset, jotka ryydittävät listausta.

Viime silauksen kokonaisuuteen antavat neljä liitettä. Ne sisältävät *Barksin* tuotannon kronologisen luettelon, *Barksin* laatimien käsikirjoitusten luettelon, 50-luvulla suunnitellun *Roope*-piirretyn synopsiksen ja valikoidun lista *Barksista* kirjoitetuista artikkeleista.

Suomikin saa kirjassa mainintansa. *Barrier* viittaa kahtaalla **Markku Kivekkääseen**, jonka *Disney*-harrastuksen siivuttaminen olisikin ollut mahdollista. Onhan jo yksin *Takaisin Klondikeen*-projekti yksi kansainvälisen *Barks*-harrastuksen taitekohtia.

Viidenkymmenen dollarin hintaan nähden *Carl Barks and the Art of the Comic Book* on hienoinen pettymys: suuria kuvia, isoa tekstiä, aslaa muttei pintaa syvemmältä. Ja sääällinen bibliografiahän löytyy tämän lehden uumenista.

Arto Haarala